התכנית בחשבונאות
AccounTech
הבינתחומי הרצליה

המרכז הבינתחומי הרצליה

בית הספר אריסון למנהל עסקים

תיאוריה חשבונאית

תשפ״א

סמסטר א׳ - מועד ב׳ - פתרון

14/03/2021

משך הבחינה : 4 שעות

מרצה: שלומי שוב, רו״ח

מתרגל: יואב אטיאס

הוראות נוספות:

- אין להשתמש בחומר עזר למעט מחשבון פיננסי.
- יש לענות תשובות קצרות ועניינים. בכל מקרה אין לעבור את מגבלת העמודים לפתרון המופיעה בכל שאלה.
- יש לשים לב כי נכללות 10 נק׳ בונוס הפזורות בכל השאלות. עם זאת, הציון המקסימלי הינו 100.

בהצלחה!!

הפתרון מציג את הסוגיות העיקריות בהן ניתן לדון ואינו כולל את כל הפתרונות האפשריים. פתרונות אחרים שהצביעו על הבנת הסוגיות החשבונאיות קיבלו ניקוד בהתאם לניתוח החשבונאי שהוצג.

שאלה 1 (12 נקודות) – אורך הפתרון לא יעלה על 3/4 עמוד

לאחרונה הסכמי SAFE (Simple Agreement for Future Equity) הפכו להיות מכשיר גיוס הון נפוץ בקרב חברות הזנק (״סטרטאפים״) בישראל ובעולם.

הסכם SAFE הוא הסכם בין חברה למשקיע, המאפשר לחברה לגייס כספים ובתמורה נותן למשקיע את הזכות לרכוש הון בחברה במועד עתידי כאשר מתקיים אירוע מסוים כמו סבב גיוס, עסקת מיזוג, עסקת רכישה והנפקה ראשונית לציבור (לרב, המוקדם שמבניהם).

היתרון בהסכם SAFE הוא בפשטות שלו ובעובדה שאין צורך להסכים על שווי החברה מראש ולכן חברות צעירות אשר מעוניינות לגייס כסף במהירות מוצאות אותו אטרקטיבי.

חברת קרלוס בע״מ (להלן: **״החברה״**) היא חברת קריפטו ישראלית אשר רוצה להקים פלטפורמה למסחר ב-STO (סקיוריטי טוקנס). לצורך מימון פעילותה התקשרה החברה בהסכם SAFE עם חברת משקיעים חכמים בע״מ (להלן: **״המשקיע״**).

להלן עיקרי ההסכם שנסכם ביום ה-31.12.20:

1. המשקיע יעביר לחברה סכום של מיליון ש״ח (להלן: **״סכום ההשקעה״**).
2. במקרה בו החברה תגייס כסף ממשקיע חדש או תנפיק הון לציבור סכום ההשקעה יומר למניות רגילות של החברה.
3. במועד ההמרה המשקיע יהיה זכאי למספר מניות שיוחשב כך: סך השקעתו חלקי הנמוך מבין (א) המחיר למניה בה הונפקו המניות החדשות בניכוי הנחה של 20% (ב) 1.3 ש״ח.
4. המשקיע אינו זכאי לריבית בגין סכום ההשקעה.
5. אם עד התאריך ה-31.12.22 החברה לא תגייס כספים ממשקיע חדש או תנפיק הון לציבור סכום ההשקעה יומר באופן אוטומטי למניות החברה לפי מחיר מניה של 1.3 ש״ח.
6. במידה והחברה תתפרק יהיה זכאי המשקיע להחזר השקעתו.

נדרש:

מהו לדעתך הטיפול החשבונאי בדוחותיה הכספיים של החברה בגין ההסכם? נמק/י תשובתך בהתאם לעקרונות המסגרת המושגית.

פתרון:

נדרש דיון באשר לסיווג הנאות של סכום הכסף שהושקע בדוחותיה הכספיים של החברה תוך ניתוח האם ההסכם מהווה התחייבות עבור החברה או לחלופין האם מדבר במכשיר הוני. בשל העובדה שבכל

אחת מהחלופות הנ"ל החברה תוכל להימנע מהוצאת מזומנים ניתן להסיק כי יש לסווג את ההלוואה כמכשיר הוני בדוחותיה הכספיים של החברה. יש לשים לב כי החזר ההשקעה בעת אירוע פירוק אינו רלוונטי לצורך הסיווג וזאת לאור הנחת העסק החי.

לא נדרש– גם בניתוח לפי הוראות IAS 32 מדובר במכשיר הוני. ההשקעה מהווה מכשיר לא נגזר ובהתאם להוראות IAS 32 ככל ומכשיר כאמור עשוי להיפרע בכמות משתנה של מכשירים הוניים של היישות אזי מדובר בהתחייבות פיננסית. למרות העובדה שגיוס כסף ממשקיע חדש יוביל להנפקת מניות בכמות משתנה כתלות במחיר המניה שלפיו יונפקו המניות למשקיע החדש יש לשים לב שהגיוס מהווה אירוע שבשליטת החברה והיא יכולה להימנע ממנו. בנוסף, במקרה שבו החברה לא תגייס עד ה-31.12.22 סכום ההשקעה יומר למניות באופן אוטומטי לפי מחיר מניה קבוע (כלומר ההמרה תהיה לכמות קבועה של מניות). לאור האמור להעיל סכום ההשקעה יסווג במלואו כמכשיר הוני.

שאלה 2 (10 נקודות) – אורך הפתרון לא יעלה על 3/4 עמוד

חברת מאצ' גרופ (להלן – "**החברה**") היא חברת אינטרנט וטכנולוגיה ציבורית אמריקאית אשר מספקת שירותי היכרויות מקוונים דרך אפליקציית "טינדר" שהחברה פיתחה. לאפליקציה יש כ-10 מליון מנויים ברחבי העולם כאשר קהל היעד העיקרי שלה הוא "דור המילניום".

טינדר מציגה את שמו הפרטי של המשתמש ומאפשרת לו לבחור תמונות מאלבומיו ברשתות החברתיות כאשר המשתמש יכול לערוך את החשבון על ידי בחירת סדר התמונות, והוספת פרטים נוספים על עצמו. בעת צפייה בתמונה של משתמש אחר, על המשתמש לבחור "לא" על ידי החלקה שמאלה על גבי המסך או "לייק" על ידי החלקה ימינה על גבי המסך. כאשר שני משתמשים סימנו "לייק" אחד לשני ניתנת להם האפשרות להתכתב במערכת הודעות ישירות בתוך האפליקציה.

המודל של טינדר הוא מודל "freemium", שדרכו המשתמשים יכולים ליהנות מרבים מתכונות הליבה של האפליקציה בחינם, כולל שימוש מוגבל בתכונת "החלק ימינה" וכולל תקשורת בלתי מוגבלת עם משתמשים אחרים. עם זאת, כדי ליהנות מאפשרויות "פרמיום", כגון שימוש בלתי מוגבל בתכונה "החלק ימינה", משתמש צריך להירשם כמנוי.

להלן פירוט על סוגי ההכנסות הנובעות לחברה מהאפליקציה:

1. מנויים - מנויים המשלמים מראש, בעיקר בכרטיס אשראי או דרך חנויות אפליקציות לנייד, הרכישות הן סופיות ואינן ניתנות להחזר. המנוי מקנה למשלמים שימוש בלתי מוגבל בתכונת "החלק ימינה" באפליקציה לתקופת זמן מוגבלת.

2. הכנסות מפרסום מקוון – הכנסות מפרסומות אשר מוצגות למשתמשי האפליקציה בזמן שהם משתמשים בה. ההכנסות מתקבלות מחברות פרסום והן מחושבות על בסיס כמות המשתמשים אשר נחשפו לפרסומת.

3. שירות בוסט (Boost) - פרופילים של מנויים אשר רוכשים שירות זה מוצגים עד פי 100 יותר ממשתמשים אחרים במשך 30 דקות ובכך מגדילים המשתמשים את הסיכוי שלהם למצוא התאמה דרך האפליקציה.

נדרש:

כיצד לדעתך על החברה להכיר בכל אחד מהתקבולים הנ"ל בדוחותיה הכספיים? התייחס/י בתשובתך הן למועד קבלת התקבול והן לתקופות עוקבות.

פתרון:

יש לדון בעקרונות ההכרה בהכנסה בדוחות הכספיים של החברה, תוך התייחסות למהות הכלכלית

של כל אחת מן העסקאות בדגש על האם נוצרת לחברה מחויבות בעת קבלת התקבול או לא:

1. מנוי - בעת קבלת התשלום החברה הופכת למחויבת כלפי הלקוח לתחזק את האפליקציה על מנת שהוא יוכל להשתמש בה ולכן התשלום יוכר כהכנסה נידחת. בתקופות עוקבות ההכרה בהכנסה בגין התקבול מהמנויים תהיה בקו ישר על בסיס תקופת המנוי הרלוונטית.
2. הכנסות מפרסום מקוון - בעת קבלת התקבול בגין הפרסום המקוון לחברה לא נוצרת שום מחויבת כלפי צד חיצוני ולכן הכנסות מפרסום מקוון יוכרו כאשר מוצגת הפרסומת למשתמש.
3. שירות בוסט - ההכרה בהכנסה תהיה מידית בעת הזמנת השירות על ידי הלקוח שכן לא נוצרת שום מחויבת כלפי צד חיצוני.

שאלה 3 (12 נקודות) – אורך הפתרון לא יעלה על 3/4 עמוד

IAS 37 (להלן: "**התקן**") מגדיר חוזה מכביד כחוזה שבו העלויות הבלתי נמנעות לצורך עמידה במחויבויות על-פי החוזה עולות על ההטבות הכלכליות החזויות להתקבל על פיו. התקן גם קובע כי העלויות הבלתי נמנעות על-פי חוזה משקפות את העלות נטו הקטנה ביותר של יציאה ממנו, שהיא עלות מילוי החוזה או פיצויים וקנסות הנובעים מאי-עמידה בו, הנמוך שבהם. עם זאת, התקן אינו מפרט אילו עלויות יש לכלול כאשר בוחנים מה היא "עלות מילוי החוזה". לאור פרשנויות שונות בפרקטיקה ה-IASB החליט לקבוע באופן מפורש מה מוגדר כעלות מילוי חוזה.

להלן תיקון לתקן שפורסם בחודש מאי 2020 ועתיד להכנס לתוקף ב-01.01.2022:

"The cost of fulfilling a contract comprises the costs that relate directly to the contract. Costs that relate directly to a contract consist of both:

(a) the incremental costs of fulfilling that contract—for example, direct labour and materials; and
(b) an allocation of other costs that relate directly to fulfilling contracts—for example, an allocation of the depreciation charge for an item of property, plant and equipment used in fulfilling that contract among others".

בתחילת שנת 2020, התקשרה חברת המנקים בע"מ (להלן – "**החברה**") אל מול עיריית ראשון לציון בהסכם ל-3 שנים אשר במסגרתו החברה תהיה אחראית לניקיון זפת שנפלטה מהים אל קו החוף של העיר. לפי תנאי ההסכם החברה תקבל סכום קבוע של 10 מיליון ש"ח לשנה בעבור שירותי הניקיון שהיא תספק לעירייה.

בישיבת הדירקטוריון לקראת פרסום הדוחות הכספיים של החברה לשנת 2020 נשמעו הטענות הבאות:

דירקטור: "בהסתכלות קדימה על פרויקט ניקוי החוף מדובר בפרויקט שצפוי להיות הפסדי עבור החברה. כשמשווים את התמורה שעתידה להתקבל מהעריה בשנתיים הבאות לכל העלויות אשר עתידות לנבוע לחברה בגין הפרויקט לרבות הפחת על כלי הרכב והציוד שישמשו למילוי החוזה, עלויות הביטוח וחלק יחסי מהשכר של מנהלים שחלק מזמנם יוקדש לפיקוח על הפרויקט מדובר בחוזה הפסדי. לדעתי יש להכיר בדוחות הכספיים בחוזה מכביד בגין הפרויקט."

סמנכ"ל כספים: "לדעתי לא יהיה נכון להכיר בחוזה מכביד בגין הפרויקט. כשלוקחים בחשבון רק את העלויות התוספתיות של הפרויקט כמו עלויות העובדים שמועסקים בו באופן ישיר וחומרי הניקיון שמשמשים לניקיון החוף, הפרויקט רווחי. אם נקח בחשבון גם עלויות אחרות שאפשר לייחס במישרין לפרויקט המשמעות היא הכרה בהפסד תפעולי עתידי דבר הסותר את הגדרת התחייבות לפי המסגרת המושגית."

נדרש:

חווה דעתך על התיקון לתקן ועל נימוקי הצדדים. נמק/י דעתך בהתאם לעקרונות המסגרת המושגית.

פתרון:

בראייה כלכלית בחינת כלל העלויות המתייחסות במישרין לפרויקט תספק מצג נאמן יותר של עלות מילוי החוזה מאשר בחינה העליות התוספתית בלבד שכן על מנת לעמוד בחוזה אל מול העריה ההטבות הכלכליות שיצאו מהחברה יהיו לא רק בדמות עלויות ישירות אלא בדמות עלויות עקיפות רבות אחרות אשר ינבעו לישות כתוצאה מחובתה למילוי החוזה.

הטענה כי שימוש בגישת העלויות גישת העלויות המתייחסות במישרין לחוזה עלולה להוביל למצב שבו מקדימים הפסד תפעולי דבר אשר סותר את הגדרת התחייבות אינה נכונה. לא מדובר בהכרה בהפרשה בגין ההוצאות התפעוליות העתידיות בפני עצמן אלא הכרה במחויבות לספק שירות בתמורה להטבות כלכליות אחרות כאשר המחויבות הזאת נמדדת בגובה כל העלויות לצורך העמידה בה.

יש לשים לב שבחינת העלויות המתייחסות במישרין לחוזה ולא רק העלויות התוספתיות עקבית לתקנים אחרים דוגמת IAS 2 אשר קובע שעלות המלאי תכלול את עלויות ההמרה שלו, עלויות קיום חוזה אשר מוכרות כנכס תחת IFRS 15 ככל ומדובר בעלויות המתייחסות במישרין לחוזה ועלויות אשר מוכרות במסגרת עלות רכוש קבוע, נכסים בלתי מוחשיים ונדל"ן להשקעה בהתאם להוראות IAS 16, IAS 38 ו- IAS 40. בחינת העלויות המתייחסות במישרין לחוזה מובילה למצב שבו הקביעה מה היא עלות מילוי חוזה להעברת סחורה או שירות עקבית עם המדידה של עלות הסחורה או השירות שצריך להיות מסופק ככל והישות הייתה מחזיקה בו.

שאלה 4 (10 נקודות) – אורך הפתרון לא יעלה על 3/4 עמוד

IFRS 8 *מגזרי פעילות* קובע כי ישות תיתן גילוי למידע שיאפשר למשתמשים בדוחותיה הכספיים להעריך את המהות ואת ההשפעות הפיננסיות של הפעילויות העסקיות שבהן היא עוסקת ואת הסביבות הכלכליות שבהן היא פועלת וזאת על ידי דיווח של נתונים כמו הכנסות, רווח ונכסי היישות בחלוקה למגזרי פעילות.

על מנת לקבוע מה יהיו מגזרי הפעילות שידווחו בדוחות הכספיים, IFRS 8 והתקן המקביל אליו בתקינה האמריקאית (ASC 280 - *Segment Reporting*) קובעים כי יש ליישם את "גישת ההנהלה" לפיה מגזרי הפעילות והנתונים שידווחו בדוחות הכספיים יהיו אלו שנסקרים על ידי הנהלת החברה באופן סדיר.

גישה זו יכולה להוביל למצבים בהם חברות דומות אשר פועלות באותו ענף מדווחות על מגזרי פעילות שונים בעקבות הגישות הניהוליות השונות של ההנהלות שלהן. כך למשל חברת התרופות האמריקאית "פייזר" מדווחת על מגזרי פעילות בחלוקה לפי סוגי מוצרים ולעומתה חברת התרופות הישראלית "טבע" מדווחת על מגזרי פעילות בחלוקה לגיאוגרפית (ראה ביאורים מצורפים).

פייזר:

	Revenues			Earnings[a]			Depreciation and Amortization[b]		
	Year Ended December 31,			Year Ended December 31,			Year Ended December 31,		
(MILLIONS OF DOLLARS)	**2019**	2018	2017	**2019**	2018	2017	**2019**	2018	2017
Reportable Segments:									
Biopharma	**$ 39,419**	$ 37,558	$ 35,530	**$ 24,517**	$ 23,738	$ 22,194	**$ 958**	$ 953	$ 881
Upjohn	**10,233**	12,484	13,447	**6,785**	8,636	9,348	**105**	112	125
Total reportable segments	**49,653**	50,042	48,977	**31,301**	32,374	31,542	**1,063**	1,065	1,006
Other business activities	**2,098**	3,605	3,472	**(5,723)**	(5,283)	(5,302)	**108**	146	142
Reconciling Items:									
Corporate and other unallocated	**—**	—	97	**(5,859)**	(6,383)	(6,299)	**453**	503	465
Purchase accounting adjustments	**—**	—	—	**(4,333)**	(4,786)	(4,758)	**4,347**	4,620	4,565
Acquisition-related costs	**—**	—	—	**(185)**	(318)	(456)	**3**	12	39
Certain significant items[c]	**—**	—	—	**2,481**	(3,719)	(2,423)	**36**	38	52
	$ 51,750	$ 53,647	$ 52,546	**$ 17,682**	$ 11,885	$ 12,305	**$ 6,010**	$ 6,384	$ 6,269

Biopharma – מגזר פעילות שכולל בעיקר תרופות אתיות (תרופות המוגנות בפטנט).

Upjohn- מגזר פעילות שכולל בעיקר תרופת גנריות (תרופות שאינן מוגנות בפטנט).

טבע:

	Year ended December 31, 2019		
	North America	Europe	International Markets *
		(U.S. $ in millions)	
Revenues	$ 8,542	$ 4,795	$ 2,246
Gross profit	4,350	2,704	1,167
R&D expenses	652	262	88
S&M expenses	1,021	890	481
G&A expenses	439	239	138
Other income	(14)	(5)	(3)
Segment profit	$ 2,252	$1,318	$ 464

North America – מגזר פעילות הכולל את פעילות החברה בארה"ב וקנדה.
Europe- מגזר פעילות הכולל את פעילות החברה במדינות אירופה.
International Markets- מגזר פעילות הכולל את פעילות החברה בכל המדינות האחרות.

נדרש

האם לדעתך "גישת ההנהלה" עולה בקנה אחד עם העקרונות של המסגרת המושגית?

פתרון:

נדרש לנתח את גישת ההנהלה תוך התחייסות למאפיינים האיכותיים של מידע שימושי ולמתח שביניהם. מחד, אין עוררין כי יישום גישת ההנהלה פוגע בצורה משמעותית ביכולת ההשוואה בין חברות. כך למשל, משקיע אשר רוצה להשקיע את כספו בחברת תרופות יתקשה מאוד להשוות בין התוצאות המגזריות של חברת פייזר וחברת טבע לאור העובדה שאחת מהן מדווחת על מגזרי פעילות בחלוקה גיאוגרפית והשנייה מדווחת על מגזרי פעילות לפי קווי מוצרים. מנגד, יישום גישת ההנהלה מאפשר למשתמשי הדוחות לבחון את תוצאות היישות מנקודת המבט של ההנהלה ומשמעות הדבר היא שיפור הרלבנטיות של המידע המגזרי. נוסף על כך, לגישת ההנהלה עלות דיווחית נמוכה יחסית שכן מדובר במידע אשר קיים בישות המדווחת ולכן אין עלויות נוספות לצורך הכנת הדוחות הכספיים, ואפשר לטעון שגישה זו עולה בקנה אחד עם עקרון עלות-תועלת. גישת ההנהלה מייצגת העדפה של המאפיין האיכותי היסודי - רלבנטיות על פני המאפיין התוספתי – יכולת השוואה, דבר אשר עולה בקנה אחד עם עקרונות המסגרת המושגית וה-"היררכיה" הקיימת בין המאפיינים היסודיים למאפיינים התוספתיים של מידע שימושי.

שאלה 5 (12 נקודות) – אורך הפתרון לא יעלה על 3/4 עמוד

חברת לסטרו בע"מ (להלן – "**החברה**") היא חברת ציבורית ישראלית אשר עוסקת במכירה קמעונאית של מוצרי אופנה, אביזרי אופנה ומוצרי קוסמטיקה במסגרת חנויות אשר מופעלות על ידה ברחבי ישראל.

על מנת להיאבק בהתפשטות נגיף הקורונה בישראל, הוציאה ממשלת ישראל סדרת הנחיות, אשר צמצמו באופן הדרגתי את חיי המסחר בישראל עד להשבתה מוחלטת של פעילות המסחר בעקבות הכרזת הממשלה על סגר נרחב. כפועל יוצא, נאלצה החברה להודיע על הדממת פעילותה החל מחודש מרץ 2020 ועל הוצאת מרבית עובדיה לחופשה ללא תשלום, למעט מספר מצומצם של עובדים חיוניים.

ביום 16.06.2020 פורסם ברשומות חוק מענק לעידוד תעסוקה (הוראת שעה – נגיף הקורונה החדש), תש"ף-2020 (להלן - "**חוק המענקים**") המעניק הטבות לחברות אשר יחזירו עובדים אשר הוצאו על ידן לחופשה ללא תשלום עקב משבר הקורונה עד ליום 30.4.2020.

חוק המענקים קובע מענק בסך 3,500 בגין כל עובד שהוחזר לפעילות במהלך חודש מאי 2020 ומענק בסך 7,500 ש"ח בגין כל עובד שיוחזר לעבודה החל מיום 01.06.20 ובלבד שהעובד שהוחזר לעבודה יועסק במהלך 4 חודשים רצופים לאחר חזרתו לעבודה סדירה.

עם היציאה המדורגת מתקופת הסגר, במקביל לפתיחה ההדרגתית של חנויות החברה, השיבה החברה לעבודה את העובדים הנדרשים לתפעול החנויות שנפתחו, אשר הצטרפו לחלק מעובדי המטה והלוגיסטיקה שהוגדרו כעובדים חיוניים ולא הוצאו לחופשה ללא תשלום. בעקבות החזרת העובדים הנהלת החברה צופה שהחברה תיהיה זכאית למענק בסך של כ-6.8 מיליון ש"ח.

נדרש:

כיצד לדעתך על החברה לטפל בדוחותיה הכספיים במענק, במועד ההכרה לראשונה ובתקופות עוקבות, בהתאם למסגרת המושגית?

פתרון:

במקרה הנ"ל מדובר במענק ממשלתי אשר האתגר בגינו הוא מציאת שיטת הכרה נאותה אשר תשקף את האופן שבו החברה נהנתה מהסיוע במהלך תקופת הדיווח. מדובר בסכום שהחברה "מרוויחה" באמצעות ציות לתנאים של המענק וכפועל יוצא נראה כי ראוי להכיר במענק שבו תיווצר הקבלה לעלויות המתייחסות שהמענק מיועד לתת בגינן פיצוי. כשבוחנים את התנאים של חוק המענקים ניתן ללמוד מתנאיו שהוא נועד לעודד החזרת עובדים לעבודה ובמהות מטרתו הוא מתן שיפוי עבור הוצאות השכר של אותם עובדים ולכן נראה כי ההכרה במענק צריכה להיות על בסיס שיטתי על פני תקופת ההעסקה הרצופה הנדרשת על מנת להיות זכאים לקבל את המענק, קרי 4 חודשים. בנוסף, נדרש דיון באשר לאופן הצגת המענק בדוחות - האם נאות להציג את המענק הנ"ל כהכנסה או בניכוי מהוצאות השכר תוך התייחסות למאפיינים האיכותיים של מידע שימושי. מחד ניתן לטעון כי הצגת המענק

כהכנסה מאפשר הפרדה בינו לבין הוצאות השכר ובכך מאפשרת למשתמשי הדוחות לנתח את הוצאת השכר אל מול הוצאות אחרות. מאידך, יכולה לעלות טענה כי ייתכן והוצאות השכר לא היו מתהוות לחברה אם המענק לא היה זמין עבורה שכן היא לא הייתה מחזירה את עובדיה מהחופשה ללא תשלום וכפועל יוצא ייתכן שההצגה של ההוצאה שלא בקיזוז המענק תיהיה מטעה.

שאלה 6 (12 נקודות) – אורך הפתרון לא יעלה על 3/4 עמוד

טסלה (להלן - "**החברה**") היא חברה ציבורית אמריקאית העוסקת בייצור כלי רכב המבוססים על הנעה חשמלית ופיתוח טכנולוגיות של אנרגיה נקיה.

בארצות הברית, אחת המדינות המרכזיות בהן החברה פועלת, ישנן מדינות אשר דורשות מיצרניות הרכב אשר פועלות בתחום השיפוט שלהן למכור אחוז מסוים של מכוניות אשר אינן מזהמות.

לאור העובדה שכל רכבי החברה מבוססים על הנעה חשמלית ואינם מזהמים, מכירות החברה עולות בהרבה על הדרישות הרגולטוריות שחלות עליה ולכן החברה מקבלת מהממשל באותן מדינות קרדיטים רגולטורים (automotive regulatory credits) אשר אותן היא יכולה למכור ליצרניות רכב מתחרות אשר אינן עומדות במכסות שמכותבות להן על ידי הממשל.

במהלך השנים האחרונות החברה מוכרת באופן סדיר ותדיר את הקרדיטים הרגולטורים שלה ליצרניות רכב מתחרות כאשר הכנסות החברה ממכירות הקרדיטים לשנת 2020 הסתמכו ל-1.6 מילארד דולר אשו היוו כ-5% מהכנסות החברה לאותה שנה.

להלן חלק מתוך הביאורים לדוחות הכספיים של החברה לשנה שהסתיימה ביום 31.12.20 :

"We earn tradable credits in the operation of our automotive business under various regulations related to ZEVs, greenhouse gas, fuel economy and clean fuel. We sell these credits to other regulated entities who can use the credits to comply with emission standards and other regulatory requirements.[…]"

נדרש:

מה לדעתך צריך להיות הטיפול החשבונאי בקרדיטים הרגולטורים בספרי החברה? התייחס/י בתשובתך לסיווג, הכרה והמדידה של הקרדיטים והתבסס/י על עקרונות המסגרת המושגית.

פתרון

ראשית, לאור העובדה שהקרדיטים הרגולטורים מהווים משאב אשר נשלט על ידי החברה ושיש פוטנציאל להטבות כלכליות אשר ינבעו לחברה ממכירתם נראה כי הקרדיטים מהווים נכס עבור החברה. נדרש דיון האם הקרדיטים מהווים נכס בלתי מוחשי או מלאי עבור החברה בדגש על השימושיות שכל אחד מהסיווגים האלה תספק למשתמשי הדוחות. כפועל יוצא לכך שהקרדיטים מוחזקים לצורכי מכירה במהלך העסקים הרגיל של החברה נראה כי יהיה נאות לסווגם כמלאי ולא כנכס בלתי מוחשי.

המטרה העיקרית של מדידת מלאי לפי מודל העלות היא עיקרון הקבלת ההוצאות להכנסות כאשר לאור דרישת המסגרת המושגית להצגת נכס בהתאם להטבות הכלכליות הצפויות ממנו נוצר גם הכלל

המנחה למדידת המלאי בהתאם לנמוך מבין עלותו לבין שווי המימוש נטו שלו. בהקשר הזה, יכולה לעלות טענה שלאור העובדה שהקרדיטים הרגולטורים "נוצרים" בעת מכירת רכבים ללקוחות החברה עלותם של הקרדיטים היא למעשה 0 שכן לא התהוו לחברה עלויות בהבאתם למיקומם ומצבם הנוכחיים.

שאלה 7 (10 נקודות) – אורך הפתרון לא יעלה על 3/4 עמוד

עם המעבר לדיווח לפי תקני ה-IFRS בשנת 2008, חברות ציבוריות ישראליות נדרשו לפרסם בנוסף לדוחות הכספיים המאוחדים, גם דוחות כספיים נפרדים (סולו) הערוכים בהתאם לתקני ה-IFRS. במטרה להקל על החברות המדווחת בישראל בכל הנוגע לקשיים הכרוכים בהכנת דוחות סולו לפי תקני ה-IFRS בשנת 2010 יזמה רשות ניירות ערך תיקון חקיקה אשר במסגרתו נקבעו תקנות אשר קובעות, בן השאר, את הוראות הדיווח שחלות על תאגידים מדווחים בהקשר של דוחותיהם הנפרדים (להלן - "**התקנות**").

התקנות קובעות כי דוחות הסולו של חברות ציבוריות בישראל לא ייערכו בהתאם להוראות תקני ה-IFRS אלא יתבססו על הדוחות המאוחדים של החברות, תוך הצגה של כלל הסכומים המיוחסים לחברות מוחזקות בסעיף אחד- סעיף השקעה בדוח על המצב הכספי וסעיף רווח או הפסד מהשקעות בדוח על הרווח או הפסד כאשר התוצאה של יישום מודל זה היא שסכום ההון וסכום הרווח המיוחסים לבעלי המניות של החברה האם זהים בין הדוח המאוחד לבין הדוח הנפרד.

כנפיים אחזקות בע"מ (להלן - "**החברה**") הינה חברת החזקות אשר נסחרת בבורסה בתל אביב. עד לאחרונה החברה הייתה בעלת השליטה בחברת התעופה "אל על".

במסגרת שטר הנאמנות לאחת מסדרות אגרות החוב של החברה נקבעו מספר אמות מידה פיננסיות וביניהן אמת המידה הפיננסית של יחס הון למאזן , שלא ירד משיעור של 15%, למשך תקופה של שני רבעונים עוקבים (להלן "**יחס הון למאזן**"). על פי שטר הנאמנות, החישוב של יחס הון למאזן של החברה בכל רבעון יתבסס על דוחותיה הנפרדים.

בדוח לרבעון הראשון והשני לשנת 2020 שפרסמה החברה, תוצאת חישוב יחס הון למאזן, בהתאם לדוחות כספיים הנפרדים של החברה כשהם ערוכים לפי הוראות התקנות הינה נמוכה משיעור של 15%, ואילו תוצאת חישוב היחס האמור בהתאם לדוחות כספיים כשהם ערוכים לפי הוראות IAS 27 *דוחות כספיים נפרדים*, הינה שיעור גבוה משמעותית מ-15%.

להלן חלק מתוך דוח מידי שפרסמה החברה ביום 1 בדצמבר, 2020:

"עמדת החברה, כפי שפורסמה לציבור גם בדו"ח מיידי מיום 30 ביוני 2020 עם פרסום דוח רבעון ראשון 2020 וכאמור בסעיף 3.5.3 לדוח הדירקטוריון שנכלל בדוח רבעון שני 2020 ,הינה כי מכל הבחינות המהותיות, דרך ההצגה והבחינה של היחס הנדרש הון למאזן, בהתאם לדוחות סולוIAS27 , משרתת את תכלית קביעת יחס זה בתנאי אגרות החוב (סדרה ז') . זאת, משום שבדוחות הערוכים על פי הוראות תקן זה (להבדיל מאשר דוחות הערוכים על פי תקנות הדיווח) מוצג השינוי בהשקעת החברה באל על נתיבי אויר לישראל בע"מ ("אל על") עד לגובה חלק החברה בהון החיובי של אל על, וללא נטילת חלק בהון השלילי שלה, וזאת באופן המשקף את העובדה שהחברה אינה ערבה להתחייבויות אל על."

להלן נספח אשר מציג את יתרת ההשקעה נטו והחלק של החברה בתוצאות אל על לפי הוראות התקנות ולפי הוראות IAS 27 כפי שפורסם בדוח הדירקטוריון של החברה לרבעון השני לשנת 2020:

הצגה בהתאם להוראות תקנה 38ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970

	2020	2019
	אלפי דולר	
חלקה של החברה בתוצאות אל על לתקופה (שישה חודשים)*	(93,303)	(19,161)
סכום ההשקעה באל על לתום התקופה (30 ביוני)	(54,858)	61,596

* בהתאם לחלקה של החברה בהפסד אל על ובהונה השלילי לרבות הפחתת עודף עלות שלילי.

הצגה בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 27

	2020	2019
	אלפי דולר	
חלקה של החברה בתוצאות אל על לתקופה (שישה חודשים)*	(34,287)	(19,161)
סכום ההשקעה באל על לתום התקופה (30 ביוני)	- *	61,596

* עד לגובה איפוס ההשקעה באל על כאמור לעיל.

נדרש:

האם לדעתך יישום הוראות התקנות אשר בגינם סכום ההשקעה באל על בדוחותיה הכספיים הנפרדים של החברה הינו שלילי עולה בקנה אחד עם עקרונות המסגרת המושגית?

פתרון:

נדרש דיון באשר לטענות החברה בהתאם להגדרת התחייבות לפי המסגרת המושגית. במקרה הנ"ל, כפי שמשתקף בנספח המצורף, הוראות תקנה 38ד' לתקנות ניירות ערך מובילות למצב שבו ההשקעה באל על בדוחותיה הכספיים הנפרדים של כנפיים הינה שלילית. המסגרת המושגית מגדירה התחייבות כמחויבות בהווה של הישות להעביר משאב כלכלי כתוצאה מאירועים מהעבר. במקרה הנ"ל לאור היותה של אל על ישות משפטית נפרדת מהחברה-האם כנפיים ובהתאם לכך שהחברה אינה ערבה להתחייבותיה של אל על נראה כי יישום התקנות מוביל לתוצאה הסותרת את עקרונות המסגרת המושגית.

שאלה 8 (10 נקודות) – אורך הפתרון לא יעלה על 3/4 עמוד

IAS 16 *רכוש קבוע* (להלן: "**התקן**") קובע כי כחלק ממדידת העלות של רכוש קבוע במועד ההכרה לראשונה יש לכלול עלויות כלשהן שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

התקן גם נותן דוגמאות לעלויות כאמור וביניהן עלויות בדיקת תקינות פעולת הנכס, לאחר הפחתת התמורה נטו ממכירת פריטים כלשהם שיוצרו בתהליך הבאת הנכס לאותו מיקום ולאותו מצב (כגון דוגמיות שיוצרו בעת בדיקת הציוד). עבור ישויות מסוימות התמורה נטו כאמור אשר מנוכה מעלות הרכוש הקבוע יכולה להיות משמעותיות ויכולה אף לעלות על עלויות הבדיקה עצמה.

בפרקטיקה קיימות פרשנויות שונות ליישום סעיף זה בעת המדידה של עלות הרכוש קבוע. כך למשל, ישויות מסוימות מנכות רק את ההכנסות ממכירת פריטים שהופקו מבדיקת התקינות ואחרות מנכות את כל ההכנסות ממכירות עד שהנכס נמצא במיקום ובמצב הדרוש בכדי שהוא יוכל לפעול באופן שאליו התכוונה ההנהלה.

ה-IASB פרסם בחודש מאי 2020 תיקון ל-IAS 16 שבו נקבע כי אין להפחית את התמורה נטו ממכירת פריטים כלשהם שיוצרו מעלויות בדיקת התקינות של הנכס, כלומר יש להכיר בתמורה שהתקבלה כהכנסה בדוח רווח והפסד במועד שבו היא התהווה.

נדרש:

חווה דעתך על התיקון לתקן, נמק קביעתך בהתאם עקרונות המסגרת המושגית.

פתרון:

התיקון המוצע יספק מידע רלוונטי למשתמשי הדוחות הכספיים על ידי דרישה מהישויות להכיר בכל המכירות כהכנסות בעיתוי שבהן הן מתרחשות. הדרישות הקיימות היום ב- IAS 16 מקשות על משתמשי הדוחות לקבל תמונה ברורה של סך ההכנסות של הישות בתקופה מסוימת מכיוון שתמורה הנובעת ממכירות מסוימות מקוזזת מהעלות של הרכוש הקבוע ולכן אינה מוצגת בדוח על הרווח או הפסד. הכרה בהכנסות בעת התהוותן תסייע למשתמשים לחזות את תזרים המזומנים העתידי של הישות בצורה טובה יותר. הדרישות של התקן כיום גם מקשות על קבלת תמונה ברורה של העלות בפועל של פריטי רכוש קבוע לאור העובדה שהעלות של אותם נכסים יכולה להיות מעוותת על ידי ניכוי מכירות שהתהוו לפני שהנכסים זמינים לשימוש. בהקשר הזה יכולה לעלות טענה שהצגה של העלות של הרכוש הקבוע ללא ניכוי המכירות שהתהוו בגינו מהווה מצג נאמן יותר של עלותו. בנוסף לאמור לעיל, התיקון לתקן יוביל לאחידות בין החברות בניגוד למצב הקיים היום בו מיושמות פרשנויות שונות. אחידות כאמור תשפר את יכולת ההשוואה של משתמשי הדוחות ובכך תגביר את השימושיות של הדוחות הכספיים עבורם. יש לציין כי התיקון האמור יוביל לפגיעה בעקרון ההקבלה שכן עלויות בדיקת

התקינות ימשיכו להיות מהוונת אל הרכוש הקבוע אבל ההכנסות ממכירת הפרטים שיוצרו בתהליך הבדיקה יוכרו במועד התהוותן אך יש לזכור שמדובר בעקרון עזר בלבד.

שאלה 9 (12 נקודות) – אורך הפתרון לא יעלה על 3/4 עמוד

על מנת לצמצם את השימוש באנרגיה מדלקים פוסיליים (דלקים מאובנים) ממשלות רבות בעולם פועלות לשלב אנרגיות מתחדשות בתמהיל האנרגיה שלהן באמצעות סובסידיות ותמריצים כלכלים אחרים.

אחד התמריצים הנפוצים הוא הנפקת תעודות ירוקות (Renewable Energy Certificates, RECs) המונפקות ליצרני חשמל עבור כל מגהוואט־שעה המיוצר על ידם תוך שימוש באנרגיה מתחדשת. יצרני החשמל במדינות בהן קיימות תעודות ירוקות נדרשים להחזיק בסוף כל תקופה אשר מוגדרת מראש כמות מסוימת של תעודות ירוקות אשר מעידות שחלק מהחשמל שהם ייצרו מקורו באנרגיה מתחדשת.

כמות התעודות הירוקות שהיצרן נדרש אליהן מחושבת כאחוז מסוים מהמגהוואט-שעה שאותו יצרן מכר במהלך אותה תקופה ללקוחות. במידה ויצרן חשמל לא יעמוד במכסת התעודות הירוקות אליהן הוא נדרש הוא חשוף לקנסות משמעותיים ולכן המשמעות היא שככל שיצרן חשמל מסוים מייצר ומוכר יותר חשמל ללקוחות במהלך תקופה מסוימת כך הוא נדרש להחזיק ביותר תעודות ירוקות בסוף אותה תקופה.

ישנם יצרני חשמל אשר מייצרים אחוז גבוהה מהחשמל שמופק על ידם תוך שימוש באנרגיות מתחדשות (למשל חברות אשר מייצרות חשמל על ידי שימוש באנרגיה סולארית או בטורבינות רוח) וכתוצאה מכך מונפקות להם תעודות ירוקות בכמות גבוהה מהמכסה אליהם הם נדרשים. מנגד, ישנם יצרני חשמל אשר מפיקים חשמל רק על ידי שימוש בדלקים פוסיליים ולכן לא מונפקות להן תעודות ירוקות כלל.

כתוצאה מעודף התעודות הירוקות אשר קיים אצל יצרני חשמל מסוימים והביקוש שקיים לתעודות אצל יצרנים אחרים אשר לא מצליחים באופן עצמאי להשיג את אותן תעודות, התפתח במדינות מסוימות שוק למכירה ורכישה של תעודות ירוקות כאשר שווין של התעודות הירוקות משתנה בהתאם למסגרת הרגולטורית ולתנאי השוק במדינה הרלוונטית והוא נמוך משמעותית מסכום הקנס אשר מוטל על החברות כחלופה לרכישתן.

נדרש:

א. האם לדעתך יצרני החשמל במדינות בהן קיימות תעודות ירוקות צריכים להכיר בהתחייבות בגין הדרישה להחזקה בתעודות ירוקות? נמק/י תשובתך בהתאם לעקרונות המסגרת המושגית.

ב. בהנחה וצריך להכיר בהתחייבות בגין הדרישה לתעודות ירוקות, מתי לדעתך צריך להכיר בהתחייבות ואיך היא צריכה להימדד? נמק/י תשובתך בהתאם לעקרונות המסגרת המושגית.

פתרון

יצרני החשמל מחויבים להחזיק בתעודות ירוקות כאשר הדרך להשיגן הוא תוך ייצור חשמל באנרגיה מתחדשת או על ידי רכישה שלהן בשוק החופשי, לחלופין על היצרנים לשלם קנס בגין העדר החזקה בתעודות. לאור העובדה שייצור החשמל, רכישה של תעודות בשוק החופשי ותשלום קנס מובילים כולם ליציאה של הטבות כלכליות מהישות ולאור העובדה שמדובר על מחויבות אשר מוכתבת על פי חוק, נראה כי על היצרנים להכיר בהתחייבות.

לאור העובדה שהמחויבות להחזקה בתעודות ירוקות מבוססת על אחוזים מתוך החשמל שנמכר ללקוחות נראה כי יצרני החשמל צריכים להכיר בהתחייבות במקביל להעברת החשמל ללקוחות שכן האירוע שבגינו נוצרת המחויבות להחזקת תעודות הוא מכירת החשמל ללקוחות. באשר למדידת ההתחייבות נראה כי ככל ומדובר בחברה אשר מייצרת חשמל מאנרגיה מתחדשת יהיה נאות למדוד את ההתחייבות בהתבסס על העלות ייצור של ייצור החשמל אשר בגינו הונפקה התעודה הירוקה שכן סילוק ההתחייבות נעשה באמצעות תעודה אשר הושגה כתוצאה מייצור החשמל. מנגד, ככל והיצרן נדרש לרכוש את התעודות בשוק החופשי נראה כי יהיה נאות למדוד את ההתחייבות בהתבסס על השווי ההוגן של התעודות הירוקות בגלל שההתחייבות יכולה להיות מסולקת על ידי רכישה של אותן תעודות בשוק.

שאלה 10 (10 נקודות) – אורך הפתרון לא יעלה על 3/4 עמוד

בשנים האחרונות הולכת ומתרחבת המגמה במסגרתה משקיעים מקומיים ובינלאומיים, מביאים בחשבון במסגרת החלטות ההשקעה שלהן שיקולים בדבר ההתנהלות החברתית של תאגידים ולא רק שיקולים בהקשר של התשואה הצפויה של השקעה מסוימת.

במדינות רבות באירופה ובעולם התפתחו דרישות לפיהן חברות נדרשות, על פי דין, להתייחס למדיניות שלהן בתחום ה-ESG (Social, Environmental and Governance ; להלן "**ESG**") במסגרת הדיווח הכספי שלהן.

בנוסף לכך, בשנים האחרונות נעשות ניסיונות לקדם חקיקה אשר מטיבה עם תאגידים אשר מתנהלים באחריות סביבתית וחברתית, למשל על ידי תמריצי מס וסובסידיות שונות.

נדרש:

האם יש צורך לדעתך בגילוי בנושאי ESG בדוחות הכספיים של תאגידים מדווחים בישראל? פרט/י את קביעתך בהתאם לעקרונות המסגרת המושגית.

פתרון:

נדרש דיון באשר לצורך במתן גילוי בנושא ה-ESG תוך התחייסות למטרה של הדוחות הכספיים ולמאפיינים האיכותיים של מידע שימושי.
המטרה של הדוחות הכספיים היא לספק מידע כספי לגבי הישות המדווחת שהוא שימושי למשתמשי הדוחות הכספיים. הגם שיתכן כי נתונים על מדיניות ה-ESG של ישויות הם רלוונטיים כי הם יכולים להשפיע על החלטות כלכליות של משתמשים יש לשים לב שלכאורה לא מדובר במידע כספי ולכן ככל ונדרש גילוי כנראה שמקומו לא בפרק הדוחות הכספיים בדוח התקופתי אלא באחד הפרקים האחרים.
ככל ויינתנו תמריצי מס וסובסידיות לתאגידים אשר מתנהלים באחריות סביבתית וחברתית יהיה מקום לתת גילוי בדבר התמריצים והסובסידיות שניתנו שכן מדובר במידע שהוא מידע כספי ושימושי עבור משתמשי הדוחות.